

SDU International Journal of Educational Studies

A Study on the School Experiences of Geography Student Teachers: Theory and Practice

Yusuf Kılınç
Marmara University

To cite this article:

Kılınç, Y. (2014). A study on the school experiences of geography student teachers: theory and practice. *SDU International Journal of Educational Studies*, 1(2), 88-98.

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

Coğrafya Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Deneyimleri Üzerine Bir Araştırma: Teori ve Pratik

A Study on the School Experiences of Geography Student Teachers: Theory and Practice

Yusuf Kılınç*

Marmara Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, coğrafya öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinin son senesinde Fakülte Uygulama Okulu-MEB işbirliği içerisinde gerçekleştirilen öğretmenlik uygulamalarında mesleki yeterliklerini ve öğretmenliğe hazır bulunuşluk durumlarını ve eksikliklerini belirlemektir. Ayrıca bu çalışma ile coğrafya öğretmen adaylarının uygulama okulunda karşılaştıkları problemleri ve çözüm için uyguladıkları yolları, bu uygulamanın kendilerine sunduğu katkı ve kazanımlar ile ilgili düşüncelerini ortaya çıkarmaktır. Amaçsal örneklem yöntemine göre belirlenen çalışmanın grubunu 2012-2013 öğretim yılında, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı 5. Sınıfta öğrenim gören toplam 38 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bir yıl devam eden öğretmenlik uygulaması sonucunda katılımcılara yarı yapılandırılmış bir anket formu uygulanmış ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde sıklık analizleri ve karşılaştırmalı tablolar kullanılmıştır. Bulgular incelendiğinde coğrafya lisans öğrencilerinin genellikle kendilerini mesleğe hazır bulmadıkları, öğretmenliğe hazır bulunuşluk durumlarına göre bazı alanlarda ve mesleki yeterliklerinde eksikliklerinin olduğu gözlenmiştir. Öğretmen adaylarının daha iyi yetiştirilmeleri ve okullarda gerçekleştirilen öğretmenlik uygulamalarından daha verimli yararlanmaları adına çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya öğretmen adayı, Mesleki yeterlikler, Öğretmenlik uygulaması

Abstract

The aim of this study was mainly to determine geography teacher candidates' readiness to their professional career in their last year of undergraduate education. Also, secondary aim was to determine the deficiencies and problems faced in their preparation process to their career. For this reason, a group of students including 38 fifth year students were selected as a sample from Marmara University, Dept. of Geography Education. These students were followed for one year and a semi-structured questionnaire was applied to them after their one-year long teaching practices in high schools. Then, the results of the questionnaire were analyzed by using descriptive statistics. The results of the study revealed that the geography undergraduate students don't find themselves ready for their profession. Also, it was observed that there were some lacks in their professional competence. So, some suggestions were given in the study in order to solve these problems.

Key words: Geography teacher candidate, Professional competencies, Teaching practice

*İletişim: Yusuf Kılınç, Marmara Üniversitesi, yusuf.kilinc@marmara.edu.tr

GİRİŞ

Eğitim Fakültelerinin en önemli amaçlarından biri; öğrencilerini mesleki hayata hazırlamak ve öğrencilerini bu yönde gerekli bilgi ve becerilerle donatmaktır. Özellikle 1998 yılından itibaren uygulamaya konan Eğitim Fakülteleri'nin Yeniden Yapılandırılması süreci ile birlikte Eğitim Fakültelerinin programları arasında bir birliğin oluşturulması ve uygulama açısından gelişmiş ülkelerin seviyesine ulaşılması hedeflenmiştir. Ayrıca kaliteli öğretmenler yetiştirilmesi temel ilkeler arasında yer almıştır (Büyükkaragöz, 1985; Develioğlu, 1987; Gürşimşek vd., 2000).

Eğitim Fakülteleri'nin Yeniden Yapılandırılması çerçevesinde gerçekleştirilen değişikliklerden Coğrafya Öğretmenliği Lisans Programları da etkilenmiş ve öğretim programlarında köklü değişikliklere gidilmiştir. Bu değişiklikler kapsamında programda bazı dersler aynen kalmış, bazıları da yeni eklenmiştir. Buna göre coğrafya öğretmenliği lisans programında Eğitim Bilimleri ile ilgili; "Eğitim Bilimlerine Giriş", "Gelişim Psikolojisi", "Program Geliştirme ve Öğretim", "Sınıf Yönetimi", "Öğrenme Öğretme Kuram ve yaklaşımları", "Program Geliştirme ve Öğretim", "Rehberlik", "Ölçme ve Değerlendirme" gibi dersler verilmeye başlanmıştır. Bunun yanında özellikle alana yönelik olarak "Coğrafyada Okul Dışı Etkinlikler", "Coğrafyada Okul İçi Etkinlikler", "Coğrafya Eğitiminde Beceri ve Eğitim Kazandırma", "Özel Öğretim Yöntemleri", "Coğrafya Öğretiminde Çağdaş Araştırmalar", "Alan eğitiminde Araştırma Projeleri", "Coğrafya Öğretiminde Düşünce Gelişimi", "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı", "Okul Deneyimi", Öğretmenlik Uygulaması" ve "Alan Eğitiminde Araştırma Projeleri" gibi alan eğitimine yönelik dersler de programda yerini almıştır (Kılınç, 2013a).

Eğitim fakültelerinde coğrafya öğretmen adaylarına alana yönelik olarak verilen teorik derslerin haricinde pratiğe dayalı eğitim olarak 9. dönemde "Okul Deneyimi" ve 10. Dönemde "Öğretmenlik Uygulaması" dersleri verilmektedir. Bu iki uygulama dersi öğretmen adaylarının geçen 4 yıl boyunca aldıkları genel eğitim ve alan eğitimi derslerinde edindikleri bilgilerini gerçek sınıf ortamında uygulayarak mesleki tecrübe kazanmasını sağlamaktadır. Coğrafya öğretmen adaylarına uygulama okullarının sağladığı katkılar kısaca şu şekilde özetlenebilir:

1. Öğretmen adaylarının 5 yıllık eğitim-öğretim hayatları sürecinde teorik olarak gördükleri birçok ders ve konuyu gerçek sınıf ortamında öğrencilere öğretme becerilerinin gelişmesine imkân sağlar,
2. Öğretmen adaylarının öğretmenliğin ne olduğu ile ilgili tecrübe kazanmalarına katkı sağlar,
3. Öğretmen adaylarının okul sistemi ve idari yapılanmaya aşinalık kazanmalarına katkıda bulunur, Okullarda coğrafya derslerinin takip edilerek tecrübeli coğrafya öğretmenleri tarafından uygulanan alana yönelik metot ve teknikleri gözlemlene imkânı verir,
4. Öğretmen adaylarının alana yönelik bilgi, öğretim becerisi ve öz yeterlik ile ilgili eksikliklerini anlamalarına katkıda bulunur,
5. Ders ortamında öğrencilerde öğrenmeye hazır bulunuşluk ve öğrenci psikolojisi ile ilgili gözlem imkânı sunar,
6. Uygulama okullarında gerçek sınıf ortamında ders verirken; öğrenci ile diyalog kurma, jest ve mimiklerini kullanma, ses tonunu ayarlama, sınıf hâkimiyetini sağlama, ölçme ve değerlendirme gibi öğretmenlik formasyonuna ait önemli beceri ve tecrübeleri kazanırlar.

Konu ile ilgili olarak yapılan çeşitli çalışmalarda öğretmenlik uygulamaları deneyimlerinin yukarıda verilen faydalarının yanında öğretmen adaylarının mesleki hedeflerini belirleme, alana yönelik farklı kuram ve kavramlarla ilgili anlayışlarını geliştirme; bilgi yayıcılık, sırdaşlık vs. gibi öğretmenlik okuldaki rolünü kavrama gibi çeşitli katkılarından da söz etmek mümkündür (Aksu, 2000; Alakuş, Oral ve Mercin, 2005; Alkan, 1987; Bakıoğlu, Gürdal ve Berkem, 2000; Oral ve Dağlı, 1999).

Lisans döneminde verilen öğretmenlik uygulaması derslerinin öğretmen adaylarına sağladığı katkılar ve mesleki eğitimdeki rolü ile ilgili olarak yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde (Alakuş vd., 2005; Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Battal, 1998; Eraslan, 2009; Ergüneş, 2005; Harmandar, Bayrakçeken, Kıncal, Büyükkasap ve Kızılkaya, 2000; Kaya ve Samancı, 2013; Korkmaz

ve Akbaşlı 2000; Oral ve Dağlı, 1999; Ören, Sevinç ve Erdogmuş, 2009; Seçer, Çeliköz ve Kayılı, 2010) öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası öğretmenliğe başlamanın öncesinde mesleki gelişimine önemli katkıları bulunduğunu, bununla birlikte planlanan aktivitelerin bir kısmının ise hayata geçirilemediği sonucuna ulaşmış oldukları görülmektedir.

Coğrafya öğretmen adaylarının coğrafya öğretimi yöntem ve tekniklerini kullanabilme ve öğretmenlik uygulamaları yönüyle yapılan araştırmalara bakıldığında; coğrafya öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası karşılaştığı istihdam sorunları (Doğanay, 2002; İlhan, Gülersoy ve Gümüş, 2013), öğretmen yeterlilikleri ve uygulamaları (Alım, 2008; Doğanay, 1993; Doğanay, 1989; Doğanay ve Zaman, 2002; Güngördü, 1993; Karademir, 2013; Kılınç, 2013b; MEB, 2011; Öztürk ve Eroğlu, 2013) ile ilgili önemli araştırmalar bulunmaktadır. Ayrıca, coğrafya öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stratejileri ve alana yönelik öz yeterlilik seviyeleriyle ilgili (Aydın, Coşkun ve Kaya, 2010; Coşkun, 2004; Doğanay, 2002; Taş, 2008) ve öğretmenlerin alan eğitimine yönelik (Artvinli, Kılıçaslan ve Bulut, 2003; Karadeniz, 2011) çeşitli konulardaki görüşlerine yer veren önemli çalışmalar yapıldığı görülmektedir.

Bu çalışmanın coğrafya öğretmen adaylarının daha iyi yetiştirilebilmeleri adına, öğretmenlik uygulamaları konusunda literatürdeki çalışmalara önemli bir katkısı olması yanında, coğrafya öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri ve becerileri, alan bilgisine yönelik mevcut eksiklikleri, öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan güçlükler ve bu uygulamaların kendilerine kazandırdıkları hakkında önemli bilgi ve tecrübeleri barındırdığı değerlendirilmektedir.

YÖNTEM

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Marmara Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin lisans eğitimlerinin son senesinde Fakülte Uygulama Okulu-MEB işbirliği içerisinde gerçekleştirilen öğretmenlik uygulamaları deneyimleri ile lisansta aldıkları eğitimin kendilerini mesleğe hazırlamada ne kadar yeterli olduğunu ve öğretmenliğe hazır bulunuşluk durumlarına göre kendilerinde gördükleri eksiklikleri, öğretmenlik uygulamasında sınıf ortamında karşılaştıkları problemleri ve çözüm için uyguladıkları yolları ve bu uygulamanın mesleki formasyonlarının gelişimine yaptığı katkı ve kazanımlar ile ilgili düşüncelerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaca uygun olarak yapılan araştırmada şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Coğrafya öğretmen adaylarının lisansta gördükleri eğitimi, kendilerini mesleğe hazırlamada yeterli bulmakta mıdır? Bunun nedenleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Coğrafya öğretmen adaylarının mesleğe hazır bulunuşluk durumlarına göre eksik oldukları düşündükleri alanlar nelerdir?
3. Öğretmenlik uygulamasında sınıf ortamında mesleki yeterliklerinde gördükleri eksiklikler nelerdir?
4. Öğretmenlik uygulamasında coğrafya dersi işleyişi sırasında karşılaştıkları problemler ve uyguladıkları çözüm yolları nelerdir?
5. Öğretmenlik uygulamalarının öğretmen adaylarının mesleki formasyonlarına katkıları nelerdir?

Model

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden Betimsel Modele göre desenlenmiştir. Çalışmada, açık uçlu sorularla öğrencilerin öğretmenlik uygulamalarına ilişkin görüşleri alınarak Betimsel analizi yapılmıştır. Betimlemeli çalışmalar da temel amaç incelenen durumu ayrıntılı olarak tanımlamak ve açıklamaktır (Çepni, 2007; Kaptan, 1998). Bu modelin tercih edilmesinin sebebi, araştırmada odaklanılan coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması deneyiminde mesleki yeterlik ve eksiklikleri, gerçek sınıf ortamında karşılaştıkları durumları ve öğretmenlik uygulamalarının

kendilerine katkılarıyla ilgili görüşleri hakkında derinlemesine veriler elde etme arzusudur (Karasar, 2003; Kuş, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini 2012-2013 öğretim yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı son sınıf öğretmen adaylarından “Öğretmenlik Uygulaması” dersini alan 38 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 19’u bay (%50) ve 19’u bayan (%50) olmak üzere cinsiyetler arasında dengeli bir dağılım olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans (f)	Oran (%)
Bay	19	50,0
Bayan	19	50,0
Toplam	38	100,0

Veri Toplama ve Veri Analizi

Araştırmada veri toplamak için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Bunun hazırlanmasında ve uygulanmasında uzman görüşü alınmıştır. Çalışmada uzmanlardan beşinin de ittifak ettiği soru ve uygulamalar kullanılmıştır. Araştırmada, katılımcıların öğretmenlik uygulaması deneyimi ile ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik toplam 5 açık uçlu soruya cevap vermesi istenmiştir. Çalışma grubunun coğrafya öğretmenliğiyle ilgili mesleki yeterlik durumları ve eksiklikleri, öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları problemler ve öğretmenlik uygulamasının kendilerine olan katkıları ile ilgili yazdıkları bilgiler sıklık analizleri yapılarak değerlendirilmiştir. Aynı görüşü belirten farklı ifadeler ortak bir cümle içerisinde birleştirilerek anlamlı birer cümle haline getirilerek tablolardaki frekans listesine yansıtılmıştır. Tekrar edilen ifadelerin sadece bir defa yazılmasına özen gösterilmiştir. Görüşme formu, çalışma grubuna 2013 yılı Mayıs ayının son haftasında uygulanmıştır. Uygulamanın sonuçları değerlendirilerek betimsel bir analize tabi tutulmuştur.

BULGULAR

Lisans Düzeyinde Edindikleri Mesleki Eğitimin Kendilerini Mesleğe Hazırlamadaki Yeterlik Durumu ve Nedenleri İle İlgili Görüşleri

Coğrafya öğretmen adaylarının lisans düzeyinde edindikleri mesleki eğitimin kendilerini mesleğe hazırlama açısından ne derece yeterli olduğu hakkındaki görüşleri incelendiğinde katılımcıların %36,8’i yeterli bulduğunu, %63,2’si ise yeterli bulmadığını belirtmiştir (Tablo 2). Yeterli bulanlar arasında yeterli bulma nedenlerine göre kategorilere ayrıldığında; %28,6’sı “Eğitim fakültesinde verilen eğitimin öğretmen yetiştirmek için yeterli buluyorum”, %35,7’si ise “Yeterli bulmakla beraber, bunun yanında harita kullanma ve çizme, CBS, öğretmenlik uygulaması gibi derslerin eğitiminin daha fazla verilmesi gerektiğini düşünüyorum”, şeklinde açıklamışlardır (Tablo 2). Lisans düzeyinde edindikleri mesleki eğitimin kendilerini mesleğe hazırlama açısından yeterli bulmayanların yeterli bulmama nedenlerine bakıldığında ise; katılımcıların %37,5’i “Öğretmenlik uygulamaları 3. ve 4. sınıfta da olmalı” demiş, %25’i “Coğrafya eğitim ve öğretim yöntemleri ile ilgili dersler daha fazla olmalı” şeklinde ifadeler belirtmişlerdir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Lisans düzeyinde edindikleri mesleki eğitimin kendilerini mesleğe hazırlamadaki yeterlik durumu ve nedenleri ile ilgili görüşleri

Yeterli Bulma Durumu	Yeterli Bulma veya Bulmama Nedenleri	Frekans <i>f</i>	Kategori içindeki oran %	Genel Toplam İçindeki oran %
Yeterli	Yeterli bulmakla beraber, bunun yanında harita kullanma ve çizme, CBS, öğretmenlik uygulaması gibi derslerin eğitiminin daha fazla verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	5	35,7	13,2
	Eğitim fakültesinde verilen eğitimin öğretmen yetiştirmek için yeterli buluyorum.	4	28,6	10,5
	Coğrafya eğitimi yanında fiziki ve beşeri coğrafya konularını da detaylı olarak öğrendik	3	21,4	7,9
	Öğretmenlik ile ilgili alan eğitimi, okul uygulamaları ve yaptığımız arazi çalışmalarını yetişmemizde yeterli buluyorum	2	14,3	5,3
	Yeterli Bulanlar Toplamı	14	100,0	36,8
Yetersiz	Öğretmenlik uygulamaları 3. ve 4. sınıfta da olmalı	9	37,5	23,7
	Coğrafya eğitim ve öğretim yöntemleri ile ilgili dersler daha fazla olmalı	6	25,0	15,8
	Öğrendiklerimiz ezbere dayalı olarak anlatıldığı için kalıcı olmadı arazi uygulamaları daha fazla olmalı	3	12,5	7,9
	Günümüzün beşeri, ekonomik ve çevresel sorunları ile ilgili daha çok ders olmalı	2	8,3	5,3
	Ortaöğretim müfredatında olan coğrafya konularının öğretilmesine yönelik dersler verilmeli	2	8,3	5,3
	CBS Eğitimi ve uygulaması daha fazla olmalı	2	8,3	5,3
	Yetersiz Bulanlar Toplamı	24	100,0	63,2
Genel Toplam		38	100,0	100,0

Coğrafya Öğretmen Adaylarının Mesleğe Hazır Bulunuşluk Durumlarına Göre Eksik Olduklarını Düşündükleri Alanlar

Coğrafya öğretmen adaylarının coğrafya öğretmenliğine hazır bulunuşluk durumlarına göre eksik olduklarını düşündükleri alanlar ile ilgili verdikleri cevaplar genel olarak kategorilere ayrıldığında yedi alanda toplandığı ortaya çıkmaktadır. Bunların oransal olarak dağılımına baktığımızda %34,2 oranıyla en fazla eksik olduklarını düşündükleri alan “Coğrafya öğretim yöntem ve teknikleri” dir. Sonrasında %18,4 ile “Coğrafya dersinde öğretmenlik formasyonu becerisi” ile “Coğrafya dersinde öğretmenlik formasyonuna yönelik gerekli beceri ve tecrübedeki eksikliklerini belirtmektedirler. Ayrıca %15,8’lik bir oranda “CBS eğitimi ve uygulamaları” alanında ve %13,2 oranında da “Harita çizme ve Kullanma becerileri” alanlarında daha fazla eğitim alma düşüncesinde olduklarını belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3. Coğrafya öğretmenliğine hazır bulunuşluk durumlarına göre eksik olduklarını düşündükleri alanlar

Düşünceler	Frekans <i>f</i>	Oran %
Coğrafya öğretim yöntem ve teknikleri	13	34,2
Coğrafya dersinde öğretmenlik formasyonu becerisi	7	18,4
CBS eğitimi ve uygulamaları	6	15,8
Harita çizme ve Kullanma becerileri	5	13,2
Beşeri Coğrafya alanında	3	7,9
Arazide gezi ve gözlem uygulamaları	2	5,3
Matematik coğrafya	2	5,3
Genel Toplam	38	100,0

Öğretmenlik Uygulamasında Sınıf Ortamında Mesleki Yeterliklerinde Gördükleri Eksiklikler

Eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği anabilim dalı lisans öğrencileri aldıkları alan eğitimi yanında, öğretmenlik mesleğine hazırlanmak için okullarda öğretmenlik uygulaması çalışmaları yapmaktadırlar. MEB'na bağlı ortaöğretim okullarında gerçekleştirilen öğretmenlik uygulama dersleri, öğretmen adaylarının geçen 4 yıl boyunca aldıkları genel eğitim ve alan eğitimi derslerinin hayata geçirilmesi ve uygulanması niteliğine sahiptir. Bu aşamada öğrenciler edindikleri bilgi ve becerileri gerçek sınıf ortamında uygulayarak önemli bir deneyim elde etmektedirler. Tabii ki bu süreçte kendilerindeki eksikleri de görme imkânı bulmaktadırlar.

Çalışmada okullarda örnek sınıf uygulamasında ders anlatımınız sırasında kendi mesleki yeterliklerinizde gördüğünüz eksiklikler nelerdir? Sorusuna öğretmen adaylarının verdiği cevaplar kategorize edildiğinde; katılımcıların %23,7'si "Heyecanımı yenememe ve kendimi ifade de güven eksikliği", %15,8'i "Öğrencilerle göz teması kuramamak ve rahatça diyaloga geçememek", %13,2'si "Sınıf hâkimiyetini ve öğrencilerin derse katılımını sağlamak" ve "Derste jest, mimik, ses tonu ve ellerini kullanma becerisinde başarılı olamamak" ifadelerini belirtmişlerdir. Ayrıca %10,5'i "Haritada grafik, tablo hazırlamada yetersizlik ve sınıfta tahta kullanımını becerememek" ve "Ders süresini verimli kullanamamak ve konunun anlatım sıralamasının bir bütünlük içinde olma durumunu ayarlayamamak" cevaplarını vermişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4. Uygulama okulundaki örnek sınıf uygulamasında ders anlatımı sırasında kendi mesleki yeterliklerinde gördükleri eksiklikler

Kendi Mesleki Yeterliklerinde Gördükleri Eksiklikler	Frekans f	Oran %
Heyecanımı yenememe ve kendimi ifade de güven eksikliği	9	23,7
Öğrencilerle göz teması kuramamak ve rahatça diyaloga geçememek	6	15,8
Sınıf hâkimiyetini ve öğrencilerin derse katılımını sağlamak	5	13,2
Derste jest, mimik, ses tonu ve ellerini kullanma becerisinde başarılı olamamak	5	13,2
Ders süresini verimli kullanamamak ve konunun anlatım sıralamasının bir bütünlük içinde olma durumunu ayarlayamamak	4	10,5
Haritada grafik, tablo hazırlamada yetersizlik ve sınıfta tahta kullanımını becerememek	4	10,5
Coğrafya öğretim yöntemlerini verimli kullanamamak ve öğrencilerin derse ilgilerini çekememek	3	7,9
Coğrafya dersi alan bilgi birikimi bakımından eksik olmak	2	5,3
Genel Toplam	38	100,0

Öğretmenlik Uygulamasında Coğrafya Dersi İşleyişi Sırasında Karşılaştıkları Problemler Ve Uyguladıkları Çözüm Yolları

İlk defa gerçek bir sınıf ortamında öğrencilerle karşı karşıya gelen öğretmen adayları, bir ders saati boyunca belirli konuları öğrencilere öğretmek durumunda kalmışlardır. Dolayısıyla ders süresi boyunca öğretmenlik performanslarını etkileyecek bazı durum ve problemlerle karşılaşmışlardır. Çalışmanın bu aşamasında katılımcılara "Öğretmenlik uygulamasında coğrafya dersi işleyişi sırasında karşılaştıkları problemler ve bunlar için uygulanan çözüm yolları nelerdir?" sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde yedi genel kategoride problemle karşılaştıkları görülmüştür. Bu karşılaşılan problemlerin çözümleri için ise 22 farklı çözüm yolu uygulanmıştır. Karşılaşılan problemlerin %28,9'unu "Sınıf hâkimiyeti" oluşturmaktadır. Bu problemin çözümüne yönelik olarak katılımcıların %36,4'ü "Öğrencilerin derse ilgilerinin dağılmaması için sınıfta öğrencilerin arasında dolaşarak onlara sorular yönelttim", %27,3'ü ise "Ders konuma çok iyi hazırlanıp öğrencilerin ilgilerini çekecek görsel sunumlar hazırladım" şeklinde cevap vermişlerdir. Daha sonraki en çok karşılaşılan problemi %21,2 ile "Coğrafya derslerinde materyal kullanımı" oluşturmaktadır. Bu problemin giderilmesinde katılımcıların %37,5'i "Konu ile ilgili öğrencilerin seveceği coğrafi kanıt örnekleri göstererek, güncel ve görsel sunumlar hazırlayarak ilgi çekici bir ders işliyorum", %25'i ise "Üniversitede hocalarımdan aldığım eğitim ile derste akıllı tahta kullanılarak üzerinde harita ve tablo çizip yorumlayarak konuya ilgilerini artırdım" cevabını vermişlerdir.

Ders işleniş sırasında karşılaşılan diğer problemler içerisinde %13,2 ile “Derste Heyecanlanma ve kendime güvensizlik” oluşturmuş, bu problemin çözümünde ise %40 oranlarında “İlk zamanlar heyecanımı yenmek için konuya hemen başlamadan öğrencilerle sohbet ettim” ve “Sınıfta öğrencilerin arasında dolaşarak veya sınıfın arka tarafına giderek konu ile ilgili onları konuşturmaya çalıştım” şeklinde yollara başvurduklarını belirtmişlerdir. Bunların yanında % 10,5 oranlarında “Sınıflarda çok gürültü olması” ve “Sorulara etkili cevap verememe” problemleri, %7,9 “Ders süresini ayarlayamama ve konu bütünlüğü içinde anlatma” problemi ve %5,3 oranında da “Ses tonunu ayarlayamama” problemleri ile karşılaşmış ve bunların çözümü için farklı yollar uygulanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Uygulama Okulunda Coğrafya dersi işleyişi sırasında sınıfta karşılaştıkları problemler ve uyguladıkları çözüm yolları

Karşılaşılan Problemler	Uygulanılan Çözüm Yolları	Frekans f	Kategori içindeki oran %	Genel içindeki oran %
Sınıf hâkimiyeti	Dikkatleri dağıldığında ilginç bir şeyler anlatıp sonra konuya döndüğümde daha verimli ders işlendi.	4	36,4	10,5
	Öğrencilerin derse ilgilerinin dağılmaması için sınıfta öğrencilerin arasında dolaşarak onlara sorular yönelttim	3	27,3	7,9
	Öğrencilere ciddi bir duruş sergileyerek dersi kaynatmalarına izin vermedim	2	18,2	5,3
	Ders konuma çok iyi hazırlanıp öğrencilerin ilgilerini çekecek görsel sunumlar hazırladım	1	9,1	2,6
	Sınıfın dikkatini toplamak için sesimi zaman zaman yükselterek beni dinlemelerini sağladım	1	9,1	2,6
	Ders işleyiş sırasında küçük bir tartışmaları büyümeden engelleyerek dikkatlerini konuya çevirdim	1	9,1	2,6
	Toplam	12	109,1	31,6
Coğrafya derslerinde materyal kullanımı	Konu ile ilgili öğrencilerin seveceği coğrafi kanıt örnekleri göstererek, güncel ve görsel sunumlar hazırlayarak ilgi çekici bir ders işliyorum	3	37,5	7,9
	Üniversitede hocalarımdan aldığım eğitim ile derste akıllı tahta kullanarak üzerinde harita ve tablo çizip yorumlayarak konuya ilgilerini artırdım	2	25,0	5,3
	Okulda harita ve teknolojik aletler eksik olduğu için kendim götürdüm	1	12,5	2,6
	Öğrencilere konu ile ilgili resim video vb materyaller getirip sınıfta anlatmalarını istedim	1	12,5	2,6
	Tahtaya harita ve şekiller çizerek üzerinde tartışmalarını sağladım	1	12,5	2,6
	Toplam	8	100,0	21,1
Derste Heyecanlanma ve kendime güvensizlik	İlk zamanlar heyecanımı yenmek için konuya hemen başlamadan öğrencilerle sohbet ettim	2	40,0	5,3
	Öğrencilerin bulunmadığı boş bir sınıfta birkaç defa ders anlatarak heyecanımı kontrol etmeye çalıştım	2	40,0	5,3
	Sınıfta öğrencilerin arasında dolaşarak veya sınıfın arka tarafına giderek konu ile ilgili onları konuşturmaya çalıştım	1	20,0	2,6
	Toplam	5	100,0	13,2
Sınıflarda çok gürültü olması	Bazen birden susarak gözlerimi öğrencilerin üstüne dikerek dikkatlerini üzerimde toplamaya çalıştım	2	50,0	5,3
	Birbirleri ile konuşmalarını engellemek için konu ile ilgili dikkatlerini çekecek sorular sordum	2	50,0	5,3
	Toplam	4	100,0	10,5
Sorulan Sorulara etkili cevap verememe	Öğrencilerin soru sormaması için hep ben soru sordum	2	50,0	5,3
	Önceden konudan çıkarılacak soruları tespit edip cevaplarını hazırladım	2	50,0	5,3
	Toplam	4	100,0	10,5
Ders süresini ayarlayamama ve konu bütünlüğü	Hazırladığım konuyu sınıfta anlatmadan önce birkaç kez derste anlatır gibi tekrarladım	2	66,7	5,3
	Konu ile ilgili güncel olaylardan bahsederek karşılaştırma yaptım ve kafalarında konunun tamamını gösteren bir şema oluşmasını	1	33,3	2,6

içinde anlatma	sağladım.			
	Toplam	3	100,0	7,9
Ses tonunu ayarlayamama	Öğrencilerle karşılıklı konuşarak sınıf içinde sesimin dağılımını ve dinlenmesini kontrol ettim	1	50,0	2,6
	Ses tonumun daha iyi çıkması için daha yavaş ve gür sesle konuşmaya çalıştım	1	50,0	2,6
	Toplam	2	100,0	5,3
Genel Toplam		38	100,0	100,0

Öğretmenlik Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Mesleki Formasyonlarına Katkıları

Araştırmanın son aşamasında “Öğretmenlik uygulaması çalışmasının kendilerine mesleki formasyon açısından katkısı nedir?” sorusuna katılımcılar başlıca 7 kategoride faydasının olduğunu ifade etmişlerdir. Bu soruya çalışma grubunun %39,5’i “Sınıfın hâkimiyetini sağlayarak, öğrenciyle başarılı bir şekilde diyaloglar kurulabileceğimi öğrendim”, %18,4’ü “Derse sunum vb çalışmalar ile iyi bir şekilde hazırlanmayı, derste karşılaşılabilecek olumsuz öğrenci davranışlarını düzelterek öğrencinin derse katılımını sağlamayı öğrendim” şeklinde mesleki formasyonlarına katkıları olduğu görüşünü ortaya koymuşlardır. Ayrıca çalışma grubunun %15,8’i “Derste tahtayı kullanma, tablo ve diyagram gösterme, coğrafi kanıt gösterme, coğrafi sorgulama becerilerini kazandım”, %10,5’i ise “Coğrafya eğitim ve öğretim yöntemlerinin nasıl uygulanacağını ve coğrafyanın verimli bir şekilde öğrenciye öğretebileceğimi öğrendim” şeklinde mesleki gelişimlerine katkıları ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Çalışma grubunun lisans öğreniminin sadece son sınıfında verilen bir eğitim olmasına rağmen coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında önemli kazanımlar elde ettikleri gözlenmektedir (Tablo 6).

Tablo 6. Öğretmenlik uygulamalarının öğretmen adaylarının mesleki formasyonlarına katkıları

Düşünceler	Frekans <i>f</i>	Oran %
Sınıfın hâkimiyetini sağlayarak, öğrenciyle başarılı bir şekilde diyaloglar kurulabileceğimi öğrendim.	15	39,5
Derse sunum vb çalışmalar ile iyi bir şekilde hazırlanmayı, derste karşılaşılabilecek olumsuz öğrenci davranışlarını düzelterek öğrencinin derse katılımını sağlamayı öğrendim	7	18,4
Derste tahtayı kullanma, tablo ve diyagram gösterme, coğrafi kanıt gösterme, coğrafi sorgulama becerilerini kazandım	6	15,8
Coğrafya eğitim ve öğretim yöntemlerinin nasıl uygulanacağını ve coğrafyanın verimli bir şekilde öğrenciye öğretebileceğimi öğrendim	4	10,5
Kılık kıyafetimin nasıl olacağını, sesimi nasıl kontrol edeceğimi, nasıl soru soracağımı ve sorulara heyecanlanmadan nasıl doğru cevap vereceğimi öğrendim	3	7,9
Ders süresini verimli kullanmayı, jest ve mimiklerimi kullanarak verimli ders anlatmayı öğrendim	2	5,3
Öğrencilere karşı nasıl davranmam gerektiğini, nasıl ders işlemem gerektiğini ders anında öğrencinin dikkatini nasıl toplayacağımı öğrendim.	1	2,6
Genel Toplam	38	100,0

SONUÇ VE ÖNERİLER

Coğrafya öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin Fakülte Uygulama Okulu-MEB işbirliği içerisinde gerçekleştirilen öğretmenlik uygulamaları ile mesleğe hazırlanmadaki yeterlik durumlarını ve eksikliklerini, bu süreçte yaşanan problemler ve öğretmenlik uygulamalarının mesleki formasyonlarına yaptığı katkıların tespitine yönelik olarak yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Çalışma grubunu oluşturan katılımcılar öğretmenlik uygulaması süresince gerçek sınıf ortamında öğrencilere coğrafya konularını öğretmek bir öğretmenlik performansı göstermek durumunda kalmışlardır. Bu nedenle yapılan araştırma, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin hem lisans

döneminde aldıkları eğitimi, hem de kendi mesleki yeterliklerini daha gerçekçi değerlendirme imkânını vermektedir. Buna göre katılımcı coğrafya öğretmen adaylarının %63,2'si lisans döneminde aldıkları eğitimi kendilerini mesleğe hazırlama açısından yeterli bulmazken, %36,8'i ise yeterli bulduğu ortaya çıkmıştır. Yetersiz bulma nedenleri incelendiğinde; öğretmenlik uygulama eğitiminin sadece son sınıfta değil diğer dönemlerde de olması, coğrafya öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik eğitim ve uygulama çalışmalarına ayrılan sürelerin daha fazla olması yönünde görüşlerin öne çıktığı görülmektedir. Ayrıca, arazi çalışmalarının, ortaöğretim müfredatında bulunan coğrafya konularının öğretilmesine yönelik ve CBS eğitimine yönelik uygulamalı derslerin programda daha fazla yer verilmesi gerektiğine dair görüşler bulunmaktadır.

Coğrafya öğretmen adaylarının coğrafya öğretmenliğine hazır bulunuşluk durumlarında özellikle mesleki formasyona ait hususlarda eksiklikler olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlik mesleğinde bilgiyi bilmek kadar onu başarıyla öğretebilmek de önemlidir. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında en çok coğrafya öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamada ve coğrafya dersinde öğretmenlik formasyonu becerilerini kullanmada eksiklik yaşadıkları görülmüştür. Bunun yanında sınıf ortamında kendilerinde; heyecan kontrolü ve güven eksikliği, öğrencilerle göz teması kuramama ve diyaloga geçememe, derste jest, mimik ve ellerini kullanma becerisinde yetersizlik, haritada grafik, tablo hazırlamada yetersizlik, tahta kullanımı gibi yeterliklerde eksikliklerinin olduğunu düşündükleri görülmüştür. Bu yönüyle çalışma, coğrafya öğretmenlik mesleğinde sınıf yönetimi ve öğretmenlik yeterlik becerileri durumlarının tespiti ve bu konuda kendilerindeki eksikleri görme ve düzeltme imkânı vermektedir.

Öğretmenlik uygulama çalışması ile ilk defa sınıf ortamında lise öğrencilerine coğrafya öğretimi yapan öğretmen adayları ders işleyişi sırasında çeşitli problemlerle karşılaşmışlardır. Karşılaştıkları bu problemlerle öğretmen adaylarının kendi mesleki yeterlikleri ile yüzleşme durumunda kaldıkları anlaşılmaktadır. Coğrafya öğretmen adayları derslerde en çok; sınıf hâkimiyeti, coğrafya derslerinde materyal kullanımını bilememe, derste heyecanlanma ve kendilerine güvensizlik, sınıflarda çok gürültü olması, sorulan sorulara etkili cevap verememe, ders süresini ayarlayamama ve konu bütünlüğü içinde anlatamama, ses tonunu ayarlayamama gibi problemlerle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ancak bu problemlerin ve kendilerinde gördükleri yetersizliklerin giderilmesi adına öğretmen adaylarının çözümler üreterek bunları uygulamaya çalışması oldukça dikkat çekicidir. örneğin; öğrencilerin derse ilgilerinin dağılmaması için sınıfta öğrencilerin arasında dolaşarak onlara sorular yönelmeleri, konu ile ilgili öğrencilerin seveceği coğrafi kanıt örnekleri göstermeleri, güncel ve görsel sunumlar hazırlayarak ilgi çekici bir ders işlemeye çalışmaları, derste akıllı tahta üzerinde harita ve tablo çizip yorumlayarak öğrencilerin konuya ilgilerini artırmaları gibi pek çok coğrafya öğretim yöntemlerini uygulamaya çalıştıkları görülmektedir. Bu da göstermektedir ki öğretmenlik uygulaması coğrafya öğretmenlerinin mesleki kabiliyetlerinin gelişimine ortam sağlamaktadır.

Çalışmanın son aşamasında katılımcıların ortaya konulan görüşlerden öğretmenlik uygulaması çalışmasının coğrafya öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerinin gelişiminde ve mesleki tecrübe kazanmalarında önemli katkıları olduğu görülmektedir. Zira öğretmen adayları bu uygulama neticesinde; derste sınıfın hâkimiyetini sağlamayı, öğrenciyle başarılı bir şekilde diyaloglar kurulabilmeyi, derse sunum vb çalışmalar ile iyi bir şekilde hazırlanmayı, derste karşılaşılacak olumsuz öğrenci davranışlarını düzelterek öğrencinin derse katılımını sağlamayı öğrendiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca coğrafya öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması neticesinde coğrafya öğretim yöntemlerini kullanma becerilerinin geliştiğini ve coğrafyanın başarılı bir şekilde öğrenciye nasıl öğretilbileceklerini daha iyi kavradıklarını belirtmektedirler. Bu da göstermektedir ki öğretmenlik uygulaması lisans öğreniminin sadece son sınıfında verilen bir eğitim olmasına rağmen coğrafya öğretmen adaylarının mesleki yeterlik ve öğretmenlik becerilerinin gelişiminde önemli kazanımlar elde ettikleri görülmektedir.

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak coğrafya öğretmen adayların yetiştirilmesinde ve mesleğe hazırlanmasında öğretmenlik uygulaması gibi pratiğe yönelik uygulamalı derslerin ne kadar önemli katkıları verdiği ortaya çıkmıştır. Bu da göstermiştir ki Eğitim Fakültelerinde coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliklerinin geliştirilmesine dönük uygulamalara daha fazla yer

ayrılması gerekmektedir. Öğretmenlik uygulamaları sadece son sınıfta değil lisans eğitiminin her döneminde yaygınlaştırarak uygulanmalıdır. Ayrıca MEB uygulama okullarında rehber öğretmenler tarafından, öğretmen adaylarına sınıf ortamında daha çok uygulamalar yaptırılarak öğretmenlik tecrübesi kazandırılmaya çalışılmalıdır. Coğrafya öğretmenliğinde tahta kullanımı, harita ve şekil çizimi olması gereken çok önemli bir becerilerdir. Öğretmen adaylarının harita ve şekil çizme deneyimlerini sınıf tahtasında kullanarak bu konudaki beceri yeterliklerini artırmaları gerekmektedir. Ayrıca öğretmen yetiştiren üniversitelerde bu konuda yapılan uygulamalı öğretimlerin artırılmasına ihtiyaç vardır. Çalışmada katılımcıların sınıf ortamında karşılaştıkları problemler incelendiğinde öğretmen adaylarının lisansta gördükleri mesleki formasyon eğitimlerinin daha çok teorik olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle Eğitim Fakültelerinde verilen formasyon derslerinin daha çok, uygulamalı ve pratiğe dayalı eğitimlerin ağırlıkta olacak şekilde yeniden düzenlenmesinde fayda görülmektedir.

Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması deneyimleri ile mesleki yeterlik durumlarını belirlemesi, formasyon becerisi ve coğrafya öğretim yöntem ve teknikleri ile ilgili yeterlik görüşlerini ortaya koyması yönüyle bu çalışmanın literatürde coğrafya öğretmeni yetiştirilmesi ve coğrafya öğretim yöntemlerinin kullanımı konusundaki diğer araştırmalara önemli bir katkısının olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleki yeterlikleri yönüyle mevcut durumunu ortaya koyması ve öğretmen yetiştirme programlarımız ile ilgili önemli ipuçları vermektedir.

KAYNAKLAR

- Aksu, M. B. (2000). Uygulamanın ikinci yılında okul deneyimi-I dersinin değerlendirilmesi. Erzurum: IX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 27-28 Eylül 2000 Eğitim Programları ve Öğretim Bildiriler-I, ss. 48-56.
- Alakuş, A.O., Oral, B. ve Mercin, L. (2005). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının okul deneyimi-II uygulamasına ilişkin algıları. *Milli Eğitim Dergisi*, 168, Ankara.
- Alım, M. (2008). Lise öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(19), 25-32.
- Alkan, C. (1987). *Öğretmenlik uygulamaları el kitabı*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- Artvinli, E., Kılıçaslan, A., Bulut, İ. (2003). Trabzon'daki liselerde coğrafya öğretmenlerinin etkili öğretim ve ders işleme becerilerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 8(10), 21-41.
- Aydın, S., Selçuk, A. ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının "Okul Deneyimi II" dersine ilişkin görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Aydın, F., Coşkun, M. ve Kaya, H. (2010). The efficacy of geography teachers according to secondary school students' views in Turkey (Karabük case). *World Applied Sciences Journal*, 9(9), 1033-1038.
- Bakioğlu, A., Gürdal, A. ve Berkem, M. L. (2000). Okul Deneyimi-I uygulaması konusunda fakülte ve bakanlık elemanlarının görüşleri ve mesleğe bakışları. Erzurum: IX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi 27-28 Eylül 2000 Eğitim Programları ve Öğretim Bildiriler-I, ss. 112-125.
- Battal, N. (1998). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması etkinlikleri ne ölçüde gerçekleştirilmektedir? Selçuk üniversitesi Eğitim F. Eğitim B. 7. Ulusal Eğitim B. Kongresi, Konya.
- Büyükkaragöz, S. (1985). Öğretmen yetiştirme probleminin dünü, bugünü ve geleceği hakkında düşünceler. İçinde *Milli Eğitim ve Kültür*(s. 30-37). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Coşkun, M. (2004). Coğrafya eğitiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Coğrafya Bilim Dalı.
- Çepni, S. (2007). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. Celepler matbaacılık. Trabzon.
- Develioğlu, A. S. (1987). Toplumun en kutsal unsuru öğretmen. *Çağdaş Eğitim*. Ankara: Tekışık Matbaası. Sayı: 128 ss.24-25.
- Doğanay, H. (2002). Coğrafyada metodoloji: genel metotlar ve özel öğretim metotları. MEB yayınları, Öğretmen Kitapları Dizisi, 187, İstanbul.
- Doğanay, H. (1993). *Coğrafya öğretim yöntemleri: ortaöğretimde coğrafya eğitiminin esasları*. Aktif Yayınevi. Erzurum.
- Doğanay, H. (1989). Coğrafya ve liselerde coğrafya öğretimi. *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 7-25.
- Doğanay, H., & Zaman, S. (2002). Ortaöğretim coğrafya eğitiminde hedefler, ilkeler, stratejiler ve amaçlar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(8), 7-26.

- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması' üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 3(1), 207-221.
- Ergüneş, Y. (2005) Okul Deneyimi dersi uygulamasının öğrenciler tarafından amacına uygun olarak yapıp yapılmadığının değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(13), 106-128.
- Gürşimşek, I. , Durukafa, G., Günay, D., Kocabaş, A., Kavcar, N. ve Boyacı. S., (2000). Buca Eğitim Fakültesi Uygulama Okulları İşbirliği Programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: İzleme Çalışması. *Çanakkale: II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. ss. 179-187.
- Güngördü, E. (1993). *Coğrafya Öğretim yöntemleri: İlkeler ve uygulamalar*. Nobel Yayıncılık. Ankara
- Harmandar, M., Bayrakçeken, S., Kıncal, R., Büyükkasap, E.ve Kızılkaya, S. (2000). Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde Okul Deneyimi Uygulaması ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı148.
- İlhan, A., Gülersoy, A. E., & Gümüş, N. (2013). Coğrafya Bölümü ve Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı mezunlarının mezuniyet sonrası karşılaştıkları istihdam sorunu. *Electronic Turkish Studies*, 8(9).
- Karadeniz, C.B., (2011). Öğretmenlerin coğrafya öz-yeterlik inançları (Ordu İli Örneği). *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 9(35), 28-47.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık (12. Baskı). Ankara.
- Karademir, N. (2013). Coğrafya öğretmen adaylarının alan bilgisi yeterlikleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 29, 79-96.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Tekişik Web Ofset Tesisleri. Ankara.
- Kaya, H. Ş. ve Samancı, O. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersinde iletişimle ilgili ilk izlenimleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 1, 419-428 .
- Kılınç, Y. (2013a). Yükseköğretimde ve coğrafyada öğretmen yetiştirme. *21. Yüzyılda Değişen Yaklaşımlar ve Yükseköğretimde Coğrafya Eğitimi* (s. 283-310). Pegem Akademi, Ankara.
- Kılınç, Y. (2013b). Geography teacher candidates' competencies of using geography teaching methods and techniques in a sample class environment. *The International Journal of Social Sciences*, 13(1), 76-91.
- Korkmaz, İ. ve Akbaşlı, S. (2000). OkulD II çalışmasının öğrenciler tarafından değerlendirilmesi. *Eğitim Araştırmaları*, 2,1-3.
- Kuş, E. (2003). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri: Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri: Nicel mi; Nitel mi?* Anı Yayıncılık. Ankara.
- MEB (2011). Coğrafya Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri, MEB öğretmen yetiştirme Genel Müdürlüğü Ortaöğretim projesi. <http://otmg.meb.gov.tr/yeterlikdos>
- Oral, B. ve Dağlı, A. (1999). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim*, 254, 18-24.
- Ören, F. Ş., Sevinç, Ö. S., & Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(2), 217-246.
- Öztürk, M. ve Eroğlu, E. (2013). Coğrafya öğretmen yeterlikleri ve uygulamaların değerlendirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 27, 630-659.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Taş, H. İ. (2008). Coğrafi beceriler ve bunları öğrencilere kazandırma yolları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20, 45-57.

A Study on the School Experiences of Geography Student Teachers: Theory and Practice

Yusuf Kılınç[†]
¹Marmara University

Extended Abstract

The aim of this study was mainly to determine geography teacher candidates' readiness to their professional career in their last year of undergraduate education. Also, secondary aim was to determine the deficiencies and problems faced in their preparation process to their career. For this reason, a group of students including 38 fifth year students were selected as a sample from Marmara University, Dept. of Geography Education. These students were followed for one year and a semi-structured questionnaire was applied to them after their one-year long teaching practices in high schools. Then, the results of the questionnaire were analyzed by using descriptive statistics. The results of the study revealed that the geography undergraduate students don't find themselves ready for their profession. Also, it was observed that there were some lacks in their professional competence. So, some suggestions were given in the study in order to solve these problems.

Participants were directed 5 open-ended questions regarding the experience gained by teaching practice to take their thoughts. Accordingly, 36.8% of the geography teachers do not find their undergraduate vocational training sufficient for their career preparation while 63.2% of them find insufficient. Teacher candidates do not find the undergraduation period devoted to training and practice enough for geography teaching methods and techniques and they demand to be more. For example, 37.52 % of the prospective teachers stated that teaching practice should be in year 3 and 4, not only in the 4th grade.

This case indicates that teaching practice only in the last year is not sufficient for acquiring knowledge related to the field and a successful realization of geography teaching to students. Again, the participants of the course stated that courses related to teaching methods and techniques of teaching and courses for the teaching of geography related to field studies, and secondary education geography curriculum and GIS should be given more significance.

This study has given the opportunity to test and see the lack of geography teacher candidates' professional competence and teaching presence and evaluate their degree of experience in teaching and school administration in their final year. Prospective teachers encountered some problems in real classroom environments in schools and they gained training experience by trying the teaching practices to solve them.

As a result it was observed that teaching practice of prospective teachers have positive effects on their qualifications. This shows that efforts made to improve prospective teachers' teaching practice and competence in the Faculties of Education during the 9th and 10th periods should be placed and performed during all periods of their undergraduation years.

Key words: Geography teacher candidate, Professional competencies, Teaching practice

[†]Corresponding Author: *Yusuf Kılınç, Marmara University, yusuf.kilinc@marmara.edu.tr*